

О. Чернов,

аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Постановка проблеми. Теоретичні проблеми формування методик розслідування окремих видів злочинів розроблялись у межах криміналістики протягом тривалого часу. Водночас, серед науковців досі тривають дискусії та перманентні наукові пошуки щодо окремих теоретичних проблем формування та класифікації криміналістичних методик розслідування злочинів, а також вироблення подальших шляхів розвитку вказаного розділу криміналістичної науки. У контексті цього, необхідно відзначити, що одним із дискусійних питань залишається включення до структури криміналістичної методики розслідування як самостійної складової криміналістичної класифікації злочинів. Водночас, аналітичне опрацювання наукових досліджень останніх років свідчить, що, наразі, більшістю вчених криміналістична класифікація злочинів розглядається як невід'ємна складова різних видів криміналістичних методик.

Дослідження генези криміналістичних знань, зокрема й щодо методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень свідчить, що проблематика побудови криміналістичних класифікацій, зокрема й за змішаними критеріями привертала увагу провідних науковців. Аналіз наукових робіт етапу становлення та розвитку криміналістичної методики розслідування як відповідної структурної

складової криміналістичних знань, свідчить, що під час формування криміналістичних методик розслідування превалюючим підходом було використання кримінально-правової класифікації злочинів в основу якої покладено об'єкт злочинного посягання та вид злочину. Наведене, перш за все, зумовлене наявністю системних та тісних кореляційних залежностей між науками кримінально-правового циклу, але, слушно наголосити, що доповнюючи кримінально-правові критерії дослідниками використовувались й інші класифікаційні критерії, зокрема «спосіб вчинення кримінального правопорушення», «обстановка вчинення кримінального правопорушення», котрі є за своєю сутністю криміналістичними.

Наголосимо, що аналіз останніх дисертаційних та інших наукових досліджень щодо методики розслідування різних видів кримінальних правопорушень свідчить, що тенденція використання кримінально-правової класифікації злочинів під час формування криміналістичних методик розслідування зберігається досі, що видається нам логічним та закономірним для окремих видів кримінальних правопорушень, але разом із тим, слушно констатувати, що використання лише такого методологічного підходу не може у повній мірі забезпечити вирішення завдань теорії криміналістики та прикладних задач щодо оптимізації виявлення та

розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, які потребують врахування криміналістичних закономірностей, взаємозв'язків та аналізу тих елементів механізму злочинної діяльності, які доволі часто не є об'єктом розгляду кримінального права, оскільки не відображенні як обов'язкова ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення, зокрема, наприклад, обстановка вчинення злочину, знаряддя та засоби, які використовуються для злочинної діяльності тощо. Додатково, слушно наголосити, що ознаки, які впливають на кваліфікацію злочинів та ознаки, що визначають загальну стратегію та окремі організаційно-тактичні моделі організації розслідування не завжди співпадають.

Підкреслимо, що основні гносеологічні моделі та принципи закономірно передбачають, що оптимальна модель пізнання явища чи процесу як цілісної системи обов'язковою умовою передбачає пізнання його окремих структурних складових (частин), які мають свої специфічні ознаки та характеристики, що в окремих випадках інтенсивно детермінують механізм функціонування явища як цілісної завершеної системи. Одним із теоретико-прикладних шляхів реалізації такої моделі, зокрема й у межах криміналістичних досліджень є використання інструментарію класифікацій, який, за рахунок деталізації та виваженого вибору класифікаційних критеріїв забезпечує системне та комплексне пізнання відповідно об'єкта – механізму злочинної діяльності. Крім того, слушно наголосити, що у контексті методології наукового пізнання класифікаційні дослідження є початковим етапом його здійснення і, як свідчить практика наукового пошуку, не завжди мають завершений характер оскільки корелюють із межами, які конкретний дослідник визначив достатніми для пізнання конкретного явища чи процесу базу-

ючись на сформульованій меті та межах предмету наукового пізнання.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемам криміналістичної класифікації злочинів присвячувала свої праці велика кількість науковців. Так, можна виокремити дослідження О. Колесниченка, В. Гусевої, С. Здоровка, В. Журавля, Л. Кривоченка, Г. Матусовського, А. Старушкевича, М. Рудковської, О. Самойленко, О. Трубачова, В. Коновалової, В. Шепітька та інших вчених.

Водночас дослідженню криміналістичної характеристики злочинів присвятили свої наукові роботи такі вчені: Л. Аркуша, А. Буга, А. Кофанов, А. Облаков, В. Сабадаш, В. Тіщенко, Д. Цехан та багато інших дослідників. Водночас, у працях вищезазначених вчених питанню стосовно саме криміналістичної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронних органів не розглядалося, що обумовлює актуальність науково-теоретичного та прикладного дослідження проблеми.

Метою цієї статті полягає в формуванні криміналістичної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронних органів.

Виклад основного матеріалу. Перед початком формування поняття та системи криміналістичної класифікації загалом та виділення окремої системи і місця криміналістичної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронних органів, розглянемо загальнонаукові підходи до класифікації та загальні логічні правила побудови класифікаційних систем. У наукових джерелах із теорії пізнання відзначається, що одним із засобів пізнання є наукова класифікація. Класифікувати означає розподілити предмети, явища або поняття на класи тощо за спільними ознаками та властивостями. Класифікація – це система розподілу предметів, явищ або понять на класи, групи тощо за спільними ознаками та власти-

востями. [1] Узагальнення позицій, викладених у літературі щодо парадигм наукового пошуку свідчить, що вірно збудована класифікаційна система повинна відповідати таким вимогам: *по-перше*, підмножини, на які розділено множину, не повинні перетинатись (містити спільні елементи; *по-друге*, в сумі підмножини повинні давати вихідну множину класифікованих об'єктів; *по-третє*, кожен елемент повинен входити до якогось одного класу; *по-четверте*, поділ множини на групи повинен здійснюватися за однією ознакою.

Керуючись зазначеними загально-визнаними положеннями розглянемо проблему співвідношення криміналістичної класифікації злочинів та кримінально-правової класифікації злочинів. Питання ставиться саме так, оскільки базове поняття відповідної класифікації – злочин – поняття кримінально-правове і визначається кримінальним законом. Загально-визнано, що ознаками злочину як кримінально-правового поняття, є суспільна небезпечність, винність, караність, кримінальна протиправність, вчинення діяння суб'єктом злочину. На підставі цих істотних ознак у теорії кримінального права й проводиться класифікація цього поняття. Виділяються види злочинів за суспільною небезпекою (ст. 12 Кримінального кодексу України), умисні та необережні злочини, групи злочинів, об'єднані за родовим об'єктом посягання, злочини, вчинені загальним суб'єктом, неповнолітніми, спеціальним суб'єктом тощо. Очевидно, в основі криміналістичної класифікації злочинів і відповідно окремих методик їх розслідування лежить кримінально-правова класифікація злочинів, система норм Особливої частини Кримінального кодексу України, але істотним є й те, що криміналістичні методики, побудовані тільки на основі кримінально-правової класифікації злочинів, мають здебільшого загальний характер і потребують

для свого практичного застосування розроблення більш конкретизованих окремих методик. Саме тому, слушно підтримати позицію науковців, які наголошують, що в основу криміналістичної класифікації злочинів мають бути покладені два взаємопов'язані критерії: *по-перше*, кримінально-правовий, що визначає нормативну суть класифікації, передбаченої законом; *по-друге*, криміналістичний, що враховує чинники, пов'язані зі специфікою виявлення і розкриття злочинів різних видів залежно від особливостей предмета посягання, обстановки готування, вчинення і приховування злочину, його механізму та способів, типології особи злочинця, мети та мотивації злочинних дій тощо [2].

Залежно від мети і завдань, застосовуються різні підходи щодо групування чи класифікації злочинів, що знаходяться в основі структурування злочинності. Питання про критерії (підстави) класифікації – найважливіше у проблемі побудови класифікації злочинів, оскільки критерій є показником теоретичного і практичного значення класифікації загалом, тих цілей і задач, що перед нею ставляться.

Криміналістична класифікація злочинів – це систематизація злочинів за кримінально значущими підставами, які сприяють формуванню криміналістичних характеристик злочинів та розробці окремих криміналістичних методик і яка базується на кримінально-правовій класифікації і вважає за необхідне враховувати спосіб учинення злочину, особу злочинця і потерпілого, місце вчинення злочину та інші чинники [3]. Аналітичне опрацювання криміналістичних джерел свідчить, що під час формування криміналістичних класифікацій злочинів використовується широкий спектр критеріїв, які, як правило, корелюють із конкретною формою та видом злочинної діяльності.

Продовжуючи аналіз у безпосередній кореляції із предметом нашого

дослідження, особливу увагу необхідно звернути на розроблені у межах криміналістичної науки наукові підходи щодо класифікації вбивств. Так, досліджуючи особливості розслідування вбивств, вчинених на сексуальному підґрунті А. В. Старушкевич запропонував такі критерії для їх класифікації: 1) за особливостями злочинця; 2) за попередньою судимістю злочинця; 3) за віковими характеристиками злочинця; 4) за кількістю учасників злочину; 5) за наміром особи злочинця; 6) за зв'язком «вбивця – потерпілий»; 7) за віковими та статевими характеристиками потерпілих; 8) за особливостями несексуальних мотивів; 9) за способом та знаряддями вчинення вбивств; 10) за способом приховування; 11) за місцем вчинення злочину; 12) за кількістю сексуальних вбивств; 13) за метою вчинення; 14) за поєднанням із статевими злочинами; 15) за умислом на вчинення вбивства [4].

Вчений-криміналіст С. Ф. Здоровко виділяє десять підстав криміналістичної класифікації вбивств, що вчиняються організованими злочинними групами, серед яких є такі: обстановка вчинення вбивства; особа, що вчиняє вбивство; мета вбивства; знаряддя вбивства; механізм організації вбивства; масштабність вбивства; територіальна поширеність тощо [5].

Тим не менш, запропонований вище спосіб для здійснення криміналістичної класифікації є значним чином спрощеним та таким, що не відповідає вимогам сучасної науки та слідчої практики. Використання окремих елементів криміналістичної характеристики у якості критерію для проведення класифікації не завжди буде вірним з огляду на те, що вихідні дані, які отримує слідчий під час здійснення діяльності з розслідування не завжди містять достовірні ознаки, що можуть вказати на вид і характер злочину, тим більше в умовах динамічного розвитку злочинної діяльності, досить часто спосіб вчинення

злочину не завжди є характерним для того чи іншого злочинного діяння.

Розпочинаючи формування власної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронних органів, перш за все необхідно визначитись із системою класифікаційних критеріїв, які, зважаючи на аналіз матеріалів оперативно-розшукової та слідчої практики мають ключове значення для розслідування. Так, опрацювання матеріалів кримінальних проваджень свідчить, що як критерії для побудови такої класифікації можна використати: *по-перше*, обстановку вчинення кримінального правопорушення; *по-друге*, мотив вчинення кримінального правопорушення; *по-третє*, особу злочинця.

Будуючи конкретну класифікацію, за критерієм обстановки вчинення злочину, зауважимо, що у межах даного дослідження нами не ставиться мета аналізу теоретичних підходів щодо обстановки вчинення злочину як самостійної криміналістичної категорії оскільки вказане питання доволі ґрунтовно проаналізовано у криміналістичній літературі. У той же час, необхідно звернути увагу, що у традиційному розумінні обстановка вчинення злочину включає такі категорії: місце, час та умови вчинення злочину. Аналітичний огляд наукових джерел свідчить, що категорія «місце вчинення» злочину вченими розглядається крізь призму території на якій розпочато, вчинено, припинено злочине діяння, а також в окремих випадках крізь призму території, де настали суспільно небезпечні наслідки, що характерно для дослідників проблем кримінального права, оскільки в окремих випадках місце настання злочинних наслідків прямо корелює із кваліфікацією кримінального правопорушення. Враховуючи сучасні реалії, на нашу думку, слушним є використання методологічного підходу щодо: *по-перше*, розуміння місця вчинення злочину специфічної території у межах держави; *по-друге*,

розуміння місця вчинення злочину як певного локального територіального периметру, де безпосередньо вчинено вбивство працівника правоохоронного органу і сконцентрований основний масив слідів злочинної діяльності. У контексті *першого блоку*, зважаючи на тривалий збройний конфлікт в окремих регіонах нашої держави, а також повномасштабну військову агресію та окупацію частини території України, на нашу думку, за місцем вчинення вбивства працівників правоохоронних органів можуть бути класифіковані на такі групи:

по-перше, вбивства працівників правоохоронних органів, вчинені на підконтрольній Україні території; *по-друге*, вбивства, вчинені у зоні проведення Операції об'єднаних сил (далі – ООС); *по-третє*, вбивства працівників правоохоронних органів, вчинені на тимчасово окупованих територіях; *по-четверте*, вбивства працівників правоохоронних органів, вчинені на території інших держав, зокрема країни-агресора.

Виокремлення такої класифікації у сучасних умовах, на нашу думку, має важливе прикладне значення, оскільки розслідування умисних вбивств працівників правоохоронних органів на кожній із вказаних територій безпосередньо впливає на:

організаційну складову розслідування у частині: а) своєчасності отримання інформації щодо вчинення вбивства працівника правоохоронного органу; б) можливості безпосереднього доступу слідчого до місця події та трупа; в) можливості своєчасного виявлення та фіксації матеріальних слідів вчиненого злочину; г) організації взаємодії з іншими суб'єктами розслідування тощо;

тактичну складову розслідування у частині: а) тактичну складність, а в окремих випадках неможливість проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; б) здійснення більшості слідчих дій в умовах активної

протидії; в) необхідність пошуку та вибору нестандартних прийомів та методів проведення слідчих (розшукових) дій та складних тактичних операцій під час розслідування.

У контексті використання місця вчинення злочину як класифікаційного критерію для умисних вбивств працівників правоохоронних органів, на нашу думку, в окрему класифікаційну групу можуть бути виокремлені *вбивства вчинені у межах периметру установ із особливими режимами функціонування*, зокрема вбивства працівників правоохоронних органів в установах виконання покарань. Так, «*ОСОБА_15*, будучи раніше засудженим за ст. 94 (умисне вбивство) КК України (1960), 17.08.2017 року, приблизно о 17 годині, перебуваючи під вартою у зв'язку із висунутим обвинуваченням у скоєні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 187 КК України в Одеській установі виконання покарань № 21 (ОСІ-21), розташованій за адресою: м. Одеса, вул. Люстдорфська дорога, 11, знаходячись у приміщенні свинарнику вказаної установи, діючи з прямим умислом направленим на протиправне заподіяння смерті, з мотивів відносин, що раптово склалися на ґрунті виниклого конфлікту, наніс три удари кухонним ножем в область грудної клітини співробітнику ОСІ-21 *ОСОБА_16*, від яких остання померла та розчленив тіло *ОСОБА_16* відділивши верхню частину від нижньої. Після чого, 17.08.2017 року, о 18 годині 36 хвилин, *ОСОБА_15*, знаходячись у приміщенні свинарнику Одеської установи виконання покарань № 21 (ОСІ-21), розташованій за адресою: м. Одеса, вул. Люстдорфська дорога, 11, сховавши тіло *ОСОБА_16* в бак для сміття, викотив бак для сміття до адміністративної території установи.» [6]. Виокремлення такої класифікаційної групи також зумовлено особливостями механізму вчинення

таких злочинів та організаційно-тактичними особливостями їх розслідування, які частково проаналізовані у наукових джерелах [7].

У межах другого блоку, де місце вчинення злочину розуміється як певний локальний територіальний периметр безпосереднього вчинення вбивства та концентрації слідів злочину, то, на нашу думку, можна виокремити такі різновиди вбивств працівників правоохоронних органів: а) вбивства, вчинені у громадських місцях; б) вбивства, вчинені у громадських місцях під час значного скупчення людей; в) вбивства, вчинені за місцем проживання працівника правоохоронного органу; г) вбивства, вчинені поблизу місця проживання чи роботи працівника правоохоронного органу; д) вбивства, вчинені у заздалегідь пристосованих чи природньо підходящих місцях для вчинення такого злочину, наприклад лісосмугах, незавершених будівництвах тощо.

Із прикладної точки зору вказана класифікація має значення оскільки:

по-перше, місце вчинення злочину корелює із побудовою слідчим версій на початковому етапі розслідування;

по-друге, створює передумови для виокремлення та розуміння сутнісних ознак кримінально релевантної події, зокрема: а) вчинення злочину спонтанно чи із заздалегідь обдуманим умислом; б) сутність та природу можливих взаємозв'язків та взаємовідносин між злочинцем та працівником правоохоронного органу; в) вплив безпосередніх дій працівника правоохоронного органу на формування раптового умислу на вчинення його умисного вбивства.

Наступним елементом обстановки вчинення злочину є час його вчинення під яким у криміналістичній літературі традиційно розуміється відповідний проміжок доби, коли вчинено кримінальне правопорушення, якщо це впливає на подальшу організаційно-тактичну модель організації

розслідування. У контексті досліджуваних нами злочинів «час вчинення злочину» слушно розглядати у залежності із категорією «виконання службових обов'язків».

Зважаючи на це, можна виокремити такі групи вбивств працівників правоохоронних органів:

по-перше, вбивства працівників правоохоронних органів під час безпосереднього виконання своїх службових обов'язків;

по-друге, вбивства працівників правоохоронних органів у неробочий час, але у зв'язку із безпосереднім виконанням службових обов'язків;

по-третьє, вбивства працівників правоохоронних органів після звільнення із відповідного органу, але у зв'язку із виконанням раніше покладених на нього службових обов'язків.

Продовжуючи розроблення криміналістичної класифікації вбивств працівників правоохоронних органів у зв'язку із виконанням службових обов'язків як наступний класифікаційний критерій необхідно розглянути *мотив та мету* вчинення таких злочинів, оскільки крізь призму методології діяльнісного підходу закономірно, що будь-які форми людської активності завжди керовані конкретними мотивами, які спрямовані на задоволення різного класу потреб конкретної особи чи групи осіб. Найбільш повну класифікацію мотивів злочинів, на нашу думку, наводить А. В. Савченко, який виокремлює такі групи мотивів злочинів:

по-перше, група мотивів злочинів, пов'язана з найважливішими сферами суспільства за критерієм їх змісту: 1) ідейні (пов'язані зі світоглядом особи); 2) політичні (пов'язані з позицією особи у ставленні до політики – як зовнішньої, так і внутрішньої); 3) релігійні (пов'язані з приналежністю особи до тієї чи іншої конфесії); 4) націоналістичні (пов'язані з крайньою формою у ставленні особи до інших націй і народів) тощо;

по-друге, за часом виявлення у злочинах можуть бути виділені: 1) мотиви постійного виявлення; 2) мотиви тривалого виявлення; 3) мотиви короткочасного виявлення. Перші виявляються впродовж майже всього життя особи і мають своє втілення, як правило, в злочинній діяльності; інші – впродовж багатьох років, проте до чи після цього періоду виявляються інші мотиви; треті – впродовж обмеженого часового інтервалу (можуть мати місце при вчиненні особою навіть одного злочину);

по-третьє, силою вияву (тобто за показником виразності не переборного бажання особи вчинити злочин) мотиви злочину бувають: 1) сильні (мають особливо впливовий характер на поведінку особи); 2) помірні (мають середню силу впливу); 3) слабкі (впливають на поведінку особи незначним чином);

по-четверте, за мірою сталості (тобто за наявністю у всіх інших видах поведінки особи та збереженням у складних умовах існування) мотиви злочину є: 1) сильноусталеними; 2) середньоусталеними; 3) слабоусталеними;

по-п'яте, за безпосереднім виявом у злочині мотиви бувають: 1) реальні або актуальні (фактично спонукають особу до злочину); 2) потенційні (які сформувалися в особі, але не виявились при вчиненні злочину);

по-шосте, за мірою їх домінування: 1) домінуючі (основні); 2) факультативні (додаткові) [8].

Систематизація та опрацювання матеріалів кримінальних проваджень дозволяє виокремити такі класифікаційні групи вбивств працівників правоохоронних органів за мотивами їх вчинення:

- *вбивства працівників правоохоронних органів із мотивів помсти*. Аналіз матеріалів практики свідчить, що вбивства працівників правоохоронних органів із мотивів помсти можуть бути класифіковані ще на дві підгрупи: *по-перше*, імпуль-

сивні вбивства працівників правоохоронних органів для яких характерне: а) нетривалий проміжок часу між конкретними діями працівника правоохоронного органу та реалізацією злочинного задуму; б) вчинення таких злочинів особами у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння; в) відсутність ретельної підготовки до вчинення вбивства працівника поліції та подальших дій із маскування злочину та організації протидії розслідуванню; г) використання для вчинення таких вбивств мисливської зброї, побутових предметів тощо. У контексті аналізу цієї класифікаційної групи злочинів, необхідно відзначити, що за результатами аналізу матеріалів кримінальних проваджень можна дійти висновку, що дії злочинця або групи осіб були наслідком вчинення протиправних дій із боку працівника правоохоронного органу, який знаходився на службі, зокрема вчинення дорожньо-транспортних пригод із потерпілими чи смертельними наслідками на службовому автотранспорті у стані алкогольного сп'яніння; *по-друге*, сплановані вбивства працівників правоохоронних органів для яких характерне: а) тривалий проміжок часу між конкретними діями працівника правоохоронного органу та вчинення його вбивства за вказані дії із мотивів помсти, як правило, у більшості випадків такі злочини вчиняються особами після відбуття ними кримінального покарання; б) ретельне планування та підготовка вчинення злочину, використання інсценувань та інших засобів приховування злочинної діяльності та протидії розслідуванню; в) неочевидність зв'язку між вчиненим вбивством та професійною чи службовою діяльністю працівника правоохоронних органів.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слушно звернути увагу, що наразі вказане питання у криміналістичній літературі досліджено недостатньо, а запропонований нами підхід, фактично, є постановкою цієї

проблеми на науковому рівні та потребує подальшого розвитку та деталізації. Водночас, вважаємо, що сформована нами класифікація, з урахування обраних критеріїв та опрацьованих матеріалів практики, може бути використана як основа для подальших наукових пошуків за цим напрямом, зокрема й наших власних, котрі будуть розвинуті у подальших наукових працях. Запропоновані нами критерії для здійснення класифікації та класифікаційні групи (підгрупи) умисних вбивств працівників правоохоронних органів мають суттєве значення для визначення взаємозв'язків між ними і надають можливість виробити оптимальну і найбільш наближену до потреб слідчої практики систему криміналістичних рекомендацій з виявлення і розслідування злочинів цієї категорії.

Криміналістична класифікація злочинів – це систематизація злочинів за кримінально значущими підставами, які сприяють формуванню криміналістичних характеристик злочинів та розробці окремих криміналістичних методик і яка базується на кримінально-правовій класифікації і вважає за необхідне враховувати спосіб учинення злочину, особу злочинця і потерпілого, місце вчинення злочину та інші чинники.

Дедалі частіше в криміналістичній науці постає проблемне питання класифікації злочинів. Залежить це зазвичай від того, що природа поняття злочину, що використовується в криміналістиці є неоднорідною. Також проблематика здійснення криміналістичної класифікації окремих злочинів ускладнюється тим, що різними вченими криміналістами при здійсненні класифікації злочинів використовуються різні цілі та завдання.

Крім цього, варто зазначити, що криміналістична класифікація

умисних вбивств працівників правоохоронних органів проводиться на всіх етапах діяльності слідчого з розслідування злочинів і сприяє її криміналістичній оптимізації в методичному та тактичному аспектах. Тим не менш, практичне значення криміналістичної класифікації злочинів на цьому не обмежується, і таким чином можемо дійти логічного висновку про практичне й наукове значення криміналістичної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронного органу.

Стаття присвячена формуванню окремої криміналістичної класифікації умисних вбивств працівників правоохоронних органів. Особливу увагу було звернено на наявні та розроблені у межах криміналістичної науки наукові підходи щодо класифікації вбивств. Окремо було визначено криміналістичну класифікацію умисних вбивств працівників правоохоронних органів, за критерієм обстановки вчинення злочину.

Сформовано та проаналізовано криміналістичну класифікацію умисних вбивств працівників правоохоронного органу відповідно до таких критеріїв як час вчинення злочину, мотиву та мети вчинення злочину. Також значна увага приділена здійсненню класифікації за місцем вчинення злочину, що на нашу думку, має важливе прикладне значення в умовах сьогодення.

Ключові слова: злочин, умисне вбивство, криміналістична класифікація, працівники правоохоронних органів, методика розслідування вбивств.

Chernov O. Criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers

Criminalistics classification of crimes is the systematization of crimes by criminally significant features

that contribute to the formation of criminalistics characteristics of crimes and the development of certain criminalistics techniques and is based on criminal law classification and considers it necessary to take into account the method of committing a crime, the identity of the offender and the victim, the place of crime and other factors.

Increasingly, the problem of classification of crimes arises in criminalistic science. It traditionally depends on the fact that the nature of the concept of crime, which is used in criminalistics, is heterogeneous. In addition, the problem of the criminalistics classification of individual crimes is complicated by the fact that different criminalistic scientists use different goals and objectives when classifying crimes.

In addition, it is worth noting that the criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers is carried out at all stages of the investigator's activities in the investigation of crimes and contributes to its criminalistics optimization in methodological and tactical aspects. Nevertheless, the practical significance of the criminalistics classification of crimes is not limited to this, and thus we can draw a logical conclusion about the practical and scientific significance of the criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers.

The article is devoted to the formation of a separate criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers. Particular attention was paid to the scientific approaches to the classification of murders that have been developed within the framework of criminalistic science. The author separately defines the criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers based on the circumstances of the crime.

The criminalistics classification of premeditated murders of law enforcement officers was formed and analysed according to such criteria as the time of the crime, the motive and purpose of the crime. Considerable attention is also paid to the classification by place of crime, which, in our opinion, is of great practical importance in today's environment.

Key words: crime, premeditated murder, criminalistics classification, law enforcement officers, methods of homicide investigation.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Ірпінь ВТФ «Перун». 2009. 673 с.
2. Криміналістика: підручник для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / за ред. В.Ю. Шенітька. – 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 728 с.
3. Криміналістика: Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український) / За ред. акад. НАН України В.Я. Тація. Харків: Право, 2001. 345 с.
4. Старушкевич А.В. Особа злочинця та потерпілого як елемент криміналістичної характеристики сексуальних убивств: навчальний посібник. Київ: НВТ «Правник» – НАВСУ, 1997. С. 16–18.
5. Здоровко С.Ф. Тактичні операції при розслідуванні вбивств, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Нац. юрид. акад. України: Харків, 2002. С. 9–11.
6. Вирок Малиновського районного суду м. Одеси від 17.05.2019 р. у справі № 521/21817/17. [Електронний ресурс]. Електрон. текст. дані. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/81836838>
7. Цехан Д.М. Оперативно-розшукова протидія злочинності у місцях позбавлення волі: монографія. Одеса: Юридична література. 2021. 296 с.
8. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: монографія. Київ: Атіка, 2002. 130 с.